

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-02-15

Diarienummer 0751/23

Handläggare

Annelie Eriksson

Telefon: 031-368 32 76

E-post: annelie.eriksson@kultur.goteborg.se,

Annika Cross

Telefon: 031-368 36 89

E-post: annika.cross@kultur.goteborg.se

Redovisning av uppdrag - förslag på hur Kärra bibliotek kan ersättas med alternativ biblioteksservice

Förslag till beslut

I kulturnämnden

1. Kulturnämnden stänger Kärra bibliotek vid vårterminens slut.
2. Kulturnämnden uppdrar åt kulturförvaltningen att säga upp den nuvarande staden-interna överenskommelsen med grundskoleförvaltningen avseende lokalupplåtelse i Klarebergsskolan.
3. Kulturnämnden bedriver alternativ biblioteksservice, enligt förvaltningens förslag, i väntan på möjligheten till inhyrning i en ny framtida lokal i Kärra Centrum.
4. Kulturnämnden uppdrar åt förvaltningsdirektören att teckna en staden-intern överenskommelse med idrotts- och föreningsförvaltningen för en biblioteksservicestation i Kärra sport- och simhall.
5. Kulturnämnden förklarar uppdraget till förvaltningen, att återkomma med förslag på hur Kärra bibliotek kan ersättas med alternativ biblioteksservice, som fullgjort (2023-09-25 § 188 punkt 2).

Sammanfattning

I samband med ärendet *Kulturnämndens lokalbehovsplan 2023* gav kulturnämnden förvaltningen i uppdrag att senast i januari 2024 återkomma till nämnden med förslag på hur Kärra bibliotek kan ersättas med alternativ biblioteksservice (2023-09-25 § 188 punkt 2).

Kärra bibliotek är ett mindre lokalt bibliotek (400 kvm) med begränsade öppettider som är lokaliserat i Klarebergsskolan, och upplåts av grundskoleförvaltningen genom en staden-intern överenskommelse. I lokalbehovsplanen beskrivs att ett nytt folkbibliotek i Kärra behöver en yta på 400–600 kvm. Detaljplanen för Kärra Centrum beräknas vara klar tidigast under 2026 och en rimlig uppskattning är därmed att ny lokal för biblioteket kan bli tillgänglig närmare år 2030. Utifrån användningen av Kärra bibliotek, samt uppdraget att effektivisera nämndens verksamhet, bedömer förvaltningen att en

obemannad biblioteksservicestation kan vara ett alternativ fram till dess att det går att etablera ett folkbibliotek i egen lokal anpassad för biblioteksverksamhet i nya Kärra Centrum.

Förvaltningen har i beredningen av föreliggande ärende haft kontakt med idrotts- och föreningsförvaltningen och fört samtal om möjlig samlokalisering i Kärra sport- och simhall. Idrotts- och föreningsförvaltningen ställer sig positiva till en samlokalisering i form av en biblioteksservicestation i sport- och simhallens entré. En sådan lösning skulle innebära en ökad tillgänglighet för invånarna att lämna, reservera och låna i jämförelse med dagens folkbiblioteksverksamhet i Kärra. Speciellt finns möjlighet att nå barn och unga och deras familjer som redan idag besöker sport- och simhallen. Tillgängligheten till biblioteksservice skulle öka till 69 timmar/vecka i jämförelse med dagens öppettider om 37 timmar/vecka.

Kärra bibliotek har precis som flera andra folkbibliotek ett vikande antal besök och utlån. År 2019 besökte cirka 61 000 personer Kärra bibliotek och 38 000 utlån genomfördes. Motsvarande siffror för 2023 var cirka 35 000 besök och 33 700 utlån. Minskningen kan förutom ändrade vanor efter pandemin förklaras av att Klarebergsskolan under 2023 inrättat ett skolbibliotek för sina elever, vilket innebär att eleverna i första hand nu besöker och lånar media i sitt skolbibliotek.

Vid en stängning av Kärra bibliotek föreslås att nuvarande folkbibliotek ersättas med biblioteksservicestation, bokbusservice och uppsökande verksamhet, vilket kan hanteras inom nuvarande budgetram. Kulturförvaltningens staden-interna överenskommelse med grundskoleförvaltningen behöver sägas upp för att kunna stänga verksamheten vid vårterminens slut och därefter utrymma lokalen.

En stängning av Kärra bibliotek innebär en årlig besparing om 1,1 miljoner kronor för hyres- och driftkostnader på helårsbasis som faller ut 2025. Stängningen berör 4,2 årsarbetare vilket motsvarar personalkostnader med en helårseffekt om 2,4 miljoner kronor. Förvaltningen bedömning är att personalomställningen kan ta upp till 3–5 månader från stängningsdatumet, dvs att besparingen bedöms falla ut under 2025. Berörda medarbetare bedöms dock kunna bemanna redan finansierade vakanta tjänster på andra folkbibliotek utifrån ordinarie rörlighet och avgångar, samt arbeta uppsökande och läsfrämjande i stadsområdet. Hur de resurser som frigörs ska användas blir en fråga för arbetet med nämndens budget 2025.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Göteborgs Stad har, liksom övriga kommuner i Sverige, en ansträngd ekonomi och den demografiska utvecklingen kommer att öka stadens kostnader för lagstadgad verksamhet över tid. Kulturnämnden har gett förvaltningen i uppdrag att effektivisera verksamhet och minska långsiktigt fasta kostnader. Samtidigt förändras behoven hos dem verksamheten är till för när befolkningens sammansättning förändras och att pandemin delvis medfört nya vanor. Det gör att nämnden behöver hitta nya sätt att leverera på grunduppdraget för att möta invånarnas behov.

Då det idag inte finns några lediga lokaler i området och då detaljplanen för Kärra Centrum beräknas vara klar tidigast under 2026, är en rimlig uppskattning att ny lokal för folkbiblioteket kan bli tillgänglig först närmare år 2030. Förvaltningen har i beredningen av detta ärende undersökt möjligheten att som alternativ till Kärra bibliotek etablera en

servicestation i Kärra sport -och simhall, fram till dess att det går att etablera ett bibliotek i egen lokal anpassad för biblioteksverksamhet i nya Kärra centrum. Den beräknade inhyrningskostnaden ryms inom nuvarande budgetram och den nya hyran bedöms hamna på som mest 50 tkr årligen.

Att hushålla med resurser och använda stadens lokaler optimalt kan bidra till ett ekonomiskt så väl som ekologiskt hållbart samhälle genom en minskad klimatpåverkan. Genom samnyttjan och samlokalisering skapas möjligheter att dela kostnader och ge förutsättningar till en bättre ekonomisk hållbarhet, och är en av delstrategierna i *Göteborgs Stads program för lokalförsörjning 2020-2026* (KF 2020-03-19 § 4). Samlokalisering och samnyttjan kan öppna upp och tillgängliggöra ytor för fler och genom det bidra till en ökad social hållbarhet vilket också kan ge effekt på den upplevda tryggheten i ett område.

En stängning av Kärra bibliotek innebär en årlig besparing om 1,1 miljoner kronor för hyres- och driftskostnader, och berör 4,2 årsarbetare vilket motsvarar personalkostnader med en helårseffekt om 2,4 miljoner kronor. Efter stängning vid vårterminens slut kommer medarbetare behöva tömma och iordningställa lokalen. Förvaltningen bedömning är att personalomställningen kan ta upp till 3–5 månader från stängningsdatumet, dvs att besparingen bedöms falla ut under 2025. Berörda medarbetare kan bemanna redan finansierade vakanta tjänster på andra folkbibliotek utifrån ordinarie rörlighet och avgångar, samt arbeta uppsökande och läsfrämjande i stadsområdet. Hur de resurser som frigörs ska användas blir en fråga för arbetet med nämndens budget 2025.

Bedömning ur ekologisk dimension

En biblioteksservicestation i Kärra Centrum kan bidra till att användare inte behöver använda bil för transport till närliggande bibliotek i stadsområdet för att låna eller lämna böcker. Att dessutom ge alternativ biblioteksservice genom de eldrivna bokbussarna förväntas bidra positivt till att minska klimatavtrycket.

Bedömning ur social dimension

I området Kärra-Rödbo finns ca 11 600 invånare registrerade 2022. Utbildningsnivån är låg men medelinkomsten hög, jämfört med Göteborgssnittet. Medelinkomsten är 375 000 / år och invånare och det, tillsammans med andra faktorer, så som låg arbetslöshet och stor andel barn i förskola vid 3–5 års ålder, bidrar till att området enligt socialförvaltning Hisingen bedöms ha goda socioekonomiska förutsättningar.

Kärra-Rödbo är ett av få områden där fler flickor än pojkar är medlemmar i en förening. Här är hälsan relativt god, men det finns socioekonomiska riskfaktorer och skillnader mellan de två primärområdena. En hög andel, 78 procent av flickorna och 86 procent av pojkarna, i Kärra-Rödbo, är nöjda med sin fritid, vilket är bland de högsta siffrorna i Göteborg. Barn som bor i Kärra-Rödbo läser i väldigt låg utsträckning. Siffrorna är bland de lägsta i staden både när det gäller att läsa varje dag och minst en gång i månaden. Spårskanning vid 2,5 års ålder, som gjorts på barnvårdscentralen i Kärra, visar dock att språkutvecklingen hos barn i Kärra-Rödbo är mycket god.¹

Andelen av befolkningen 80+ förväntas öka med 30 % innan 2030. I remissvar från pensionärsrådet angående *Förslag till Göteborgs Stads biblioteksplan 2024–2028* lyfts

---

¹ Lokalt utvecklingsprogram för Hisingen 2022 (N166-0976721)

betydelsen av en fortsatt utvecklingen av bokbussverksamheten. Pensionärsrådet vill betona bokbussarnas viktiga roll, särskilt för barn/ungdomar och pensionärer som bor långt från bibliotek, men också som en synlig och viktig påminnelse om att biblioteken finns och därmed tydliggör samhällets strävan till att utöka den kulturella delaktigheten.

Att ersätta nuvarande folkbibliotek med alternativ biblioteksservice så som uppsökande verksamhet, en biblioteksservicestation och bokbuss hållplats i området bedöms få positiva konsekvenser för barn och unga så väl som för målgruppen 65 +.

Negativt är att folkbiblioteket idag har en del programverksamhet som skulle försvinna vid stängning av biblioteket. Här är samverkan med andra verksamheter i området viktiga för att kunna erbjuda olika typer av programverksamhet även i framtiden. Förvaltningen bedömer dock att en biblioteksservicestation i Kärra sport-och simhall kan bidra till ett ökat antal utlån då servicestationen kommer få mer tillgängliga öppettider än idag. Förvaltningen har också undersökt möjlighet att utöka antalet bokbuss hållplatser och stanna vid förskolor i området.

Samverkan

På SSG Sydväst / Hisingen 2023-10-10 har information lämnats om *Kulturnämndens lokalbehovsplan 2023* samt kulturnämndens uppdrag till förvaltningen att återkomma med förslag på hur Kärra bibliotek kan ersättas med alternativ biblioteksservice.

Expedieras till

Grundskolenämnden, Idrotts- och föreningsnämnden.

Ärendet

Kulturnämnden har att ta ställning till om Kärra bibliotek ska stängas vid vårterminens slut och att kulturförvaltningen därmed säger upp nuvarande staden-interna överenskommelse med grundskoleförvaltningen gällande lokalupplåtelse i Klarebergsskolan.

Kulturnämnden har att ta ställning till att ge förvaltningen i uppdrag att teckna en staden-intern överenskommelse med idrotts- och föreningsförvaltningen om en yta för biblioteksservicestation i Kärra sport- och simhall, i väntan på en ny framtida lokal i Kärra Centrum.

Kulturnämnden har att ta ställning till att förklara uppdraget till förvaltningen, att utreda hur Kärra bibliotek kan ersättas med alternativ biblioteksservice, som fullgjort.

Beskrivning av ärendet

Stadsdelsnämnden Norra Hisingen initierade redan 2016 ett uppdrag till lokalsekretariatet att söka ny bibliotekslokal utanför Klarebergsskolan. Kulturnämnden beslutade i augusti 2020 att uppdraget till stadsledningskontoret/lokalsekretariatet, nuvarande stadsfastighetsförvaltningen, kvarstår (2020-08-24 § 159 punkt 6 c).

I samband med redovisning av biblioteksutredningen *Framtidens bibliotek*² fattade kulturnämnden ett inriktningsbeslut om att folkbiblioteken på sikt inte ska lokaliseras i skolor.

I *Kulturnämndens lokalbehovsplan 2023*³ beskrivs folkbibliotekens lokalbehov i nutid, närtid och framtid. Syftet med lokalbehovsplanen är att redovisa lokalbehov för de verksamheter som kulturnämnden ansvarar för. Planen omfattar nämndens befintliga, tillkommande och avgående lokalbehov. Den beskriver också utmaningar och möjligheter i nämndens lokalbehov. I planen finns beskrivet att Kärra bibliotek bedöms behöva lämna Klarebergsskolan, och ersättas med alternativ biblioteksservice i väntan på en ny framtida lokal i Kärra Centrum.

I föreliggande tjänsteutlåtande lämnar förvaltningen förslag på hur Kärra bibliotek kan ersättas med alternativ biblioteksservice.

Förvaltningens beredning av ärendet

Förvaltningen har sedan 2020 haft en kontinuerlig dialog med grundskoleförvaltningen om kulturnämndens inriktningsbeslut och att förvaltningen på sikt kommer behöva hitta en ny lokal för sin folkbiblioteksverksamhet. Under tiden har grundskoleförvaltningen inrättat ett eget skolbibliotek i Klarebergsskolan.

För att undersöka möjligheten till en alternativ biblioteksservice har förvaltningen haft kontakt med idrotts- och föreningsförvaltningen för samtal om eventuell samlokalisering i Kärra sport- och simhall, vilket idrotts- och föreningsförvaltningen ställer sig positiva till. Förvaltningen har också undersökt möjlighet att utöka antalet bokbusshållplatser som till exempel genom att bokbussen stannar vid förskolor i området.

---

² [Biblioteksutredning gällande folkbiblioteken i Göteborg våren 2020](#), 2020-08-24 § 159.

³ [Kulturnämndens lokalbehovsplan 2023](#), 2023-09-25 § 188.

Kärra bibliotek

Kärra bibliotek är ett mindre lokalt folkbibliotek med begränsade öppettider, ett så kallat närbibliotek, som är lokaliserat i Klarebergsskolan i Kärra Centrum. Nuvarande lokal upplåtes av grundskolenämnden genom en staden-intern överenskommelse och avser ca 400 kvm. Den här typen av folkbibliotek är viktiga i sitt lokala sammanhang och samarbetar med lokala aktörer, verksamheter på de lokala torgen, samt med föreningsliv och civilsamhälle. Sammanlagt har folkbiblioteket idag öppet 37 timmar/vecka, måndag till fredag. Återkommande programpunkter under förmiddagar är sagostunder, läsecirklar samt bokstunder med högläsning av lättlästa böcker. På eftermiddagar och kvällar anordnas brädspelsklubb, författarbesök och digital handledning. Under loven sker verksamhet för barn, unga och barnens föräldrar.

Kärra bibliotek ser precis som flera andra folkbibliotek ett vikande antal besök och utlån. 2019 besökte ca 61 000 personer Kärra bibliotek och 38 000 utlån genomfördes. 2023 var motsvarande siffror ca 35 000 besök och 33 700 utlån. Minskningen, framför allt gällande besöken, kan förutom ändrade vanor förklaras av att Klarebergsskolan under 2023 inrättat ett skolbibliotek för sina elever, vilket innebär att eleverna i första hand nu besöker och lånar media i sitt skolbibliotek. I Kärra bibliotek är 58% av utlånen barnmedia vilket är jämförbart med Tuve bibliotek. (57%). Antal utlån per barnlånekort är endast 23%, vilket talar för att föräldrarna lånar tillsammans med eller åt sina barn. Totalt finns 719 registrerade aktiva lånekort varav 347 lånekort för barn (4–15 år) på Kärra bibliotek. Därtill lånar förskolor och skolor media genom så kallade 6 veckors-lån.

Lokalt utvecklingsprogram Hisingen⁴

Socialförvaltningen Hisingen har i samband med bildandet av den nya socialnämnden Hisingen och tillhörande förvaltning tagit fram ett lokalt utvecklingsprogram för Hisingen 2022 (LUP Hisingen). Programmet har tagits fram av medarbetare som jobbar med sociala perspektiv inom samhällsplanering, folkhälsa, civilsamhälle, föreningsfrågor och trygghet som verktyg för att skapa mer jämlika livsvillkor för dem som bor och verkar lokalt på Hisingen. I nedanstående avsnitt redogörs för en sammanfattning av innehåll i programmet som berör Kärra-Rödbo.

Mellanområde Kärra-Rödbo

Kärra-Rödbo består av centralorten Kärra med Kärra Centrum och landsbygdsområdet Rödbo. Mellanområdet har under längre tid haft ett vikande befolkningsunderlag, men prognosen till 2028 är en ökning med ca 300 invånare på grund av kommande nybyggnation i centrala Kärra. I Kärra-Rödbo är dagligvaruhandeln koncentrerad till Kärra Centrum. Servicen är god, både den kommersiella och den allmänna. Här finns bland annat en större livsmedelsaffär, småskaliga butiker, café och restaurang. Centrumanläggningen är placerad mitt i Kärra, där den är lätt att nå för de boende. Trots att Kärra Centrum är ett väl fungerande centrum i stadsdelen, sker mycket av Kärrabornas inköp utanför stadsdelen, till exempel i Bäckebo. Rödbo saknar helt livsmedelsbutik. Där är många orienterade mot Kungälv, dels på grund av tradition och identitet, dels på grund av närheten. Kärra Centrum är ett viktigt område för Kärras och Gerebackas vardagsliv. Det nyttjas av många stadsdelsbor varje dag, varav en stor andel är barn och ungdomar. Här finns flera skolor och förskolor, tandvård, vårdcentral, Kärra sport- och simhall samt vård- och omsorgsboende. Det finns en fritidsgård i Kärraskolan för barn och unga

---

^{4 4} Lokalt utvecklingsprogram för Hisingen 2022 (N166-0976721)

mellan 10–19 år. Mötesplatsen riktar sig i första hand till högstadiet och har drop-in en kväll för planerad verksamhet och dessutom öppet var tredje helg. Nästan 40 procent av besökarna är flickor, vilket är högt sett till hela Hisingen. I anslutning till Kärrahus vård- och omsorgsboende finns också Kärra träffpunkt, som bedriver verksamhet för seniorer, ofta i samarbete med föreningar i närområdet.

Alternativ biblioteksservice i Kärra

För att undersöka möjligheten till en alternativ biblioteksservice har förvaltningen haft kontakt med idrotts- och föreningsförvaltningen för samtal om eventuell samlokalisering i Kärra sport- och simhall, något som idrotts- och föreningsförvaltningen ställer sig positiv till. Den yta som kan iordningställas och fungera som en servicestation är placerad en bit in i simhallens entré precis i anslutning till kafé. I kaféutrymmet finns sittgrupper för kafégäster samt besökare. Förslaget är att nyttja en vägg i kafé till att placera bokhylla för reserverad media samt utlånings- och återlämningsutrustning. Vid sittytan finns även möjlighet att sätta upp tavellister där bläddrexemplar kan finnas för läsning för kafés gäster. Yta för kommunikation om servicestationen finns tillgänglig i skyltfönstret till simhallens entré samt på väggen i kafé.

Kärra bibliotek och Kärrasport- och simhall har öppet följande dagar och tider:

Fig 1: Öppettider Kärra bibliotek och Kärra sport- och simhall:

Veckodag	Öppettider Kärra bibliotek	Öppettider Kärra sport- och simhall
Måndag	10–19	7–20
Tisdag	10–17	9–20
Onsdag	10–16	7–20
Torsdag	10–19	9–20
Fredag	10–16	9–19
Lördag		8–19
Söndag		9–14

Vid en samlokalisering i Kärra sport- och simhall skulle det innebära att tillgängligheten till biblioteksservice ökar till 69 timmar/vecka i jämförelse med dagens 37 timmar/vecka.

Kulturförvaltningen ser en möjlighet att utöka samarbeten med äldre/vård- och omsorgsboende, särskilda boenden, skolor, förskolor och föreningar, antingen genom hemleveranser (*Boken kommer*) eller mobil service, så som en permanent bokbusshållplats på Kärra Torg och stopp vid förskolor i området, något som kan hanteras inom befintlig kommunbidragsram. Läsfrämjande aktiviteter kan till exempel ske genom att arbeta med läsombud och läsambassadörer i området. Förvaltningen ser också en möjlighet till ytterligare utåtriktade och uppsökande aktiviteter, framför allt under torgdagar och under lov.

Förvaltningens bedömning och förslag

Kulturnämnden har gett förvaltningen i uppdrag att effektivisera verksamhet och minska långsiktigt fasta kostnader. Samtidigt förändras behoven hos dem verksamheten är till för när befolkningens sammansättning förändras. Det gör att nämnden behöver hitta nya sätt att leverera på grunduppdraget.

Utifrån användningen av nuvarande bibliotek och behovet att effektivisera nämndens verksamhet, bedömer förvaltningen att en obemannad biblioteksservicestation i Kärra sport- och simhall i Kärra Centrum är ett alternativ fram till dess att det går att etablera ett bibliotek i egen lokal i nya Kärra Centrum. En sådan lösning skulle innebära en ökad tillgänglighet för invånarna att lämna, reservera och låna i jämförelse med dagens biblioteksverksamhet i Kärra. Tillgängligheten till biblioteksservice skulle öka till 69 timmar/vecka i jämförelse med i dag då folkbiblioteket har öppet 37 timmar/vecka.

En biblioteksservicestation bedöms dock behöva kompletteras med en utökad permanent bokbussställplats på Kärra Torg samt ett utökat antal läsfrämjande aktiviteter i området, framför allt för den prioriterade målgruppen barn och unga och äldre genom samverkan med förskolor, skolor och äldre/vård- och omsorgsboende i området. En utökning av bokbussverksamheten samt annan uppsökande och läsfrämjande verksamhet kan hanteras inom befintlig kommunbidragsram.

Förvaltningen bedömning är att personalomställningen kan ta upp till 3–5 månader från stängningsdatumet. Berörda medarbetare kan bemanna redan finansierade vakanta tjänster på andra folkbibliotek utifrån ordinarie rörlighet och avgångar, samt arbeta uppsökande och läsfrämjande i stadsområdet.

Förvaltningen föreslår att Kärra bibliotek stängs och att nuvarande staden interna överenskommelse med grundskoleförvaltningen gällande lokal i Klarebergsskolan sägs upp vid vårterminens slut. En stängning av Kärra bibliotek innebär en årlig besparing om 1,1 miljoner kronor för hyres- och driftkostnader, och berör 4,2 årsarbetare vilket motsvarar personalkostnader med en helårseffekt om 2,4 miljoner kronor. Hur de resurser som frigörs ska användas blir en fråga för arbetet med nämndens budget 2025.

GÖTEBORGS STADS KULTURFÖRVALTNING

Anna Rosengren

Jonna Ulin

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Bibliotek och kulturhus